

KODEKS ČASTI

ČLANOVA HRVATSKOG ČASNIČKOG ZBORA

ZAGREB, svibanj 2006.

K O D E K S Č A S T I

ČLANOVA HRVATSKOGA ČASNIČKOGA ZBORA

Kodeks časti sadrži pravila ponašanja članova Hrvatskog časničkog zbora - nositelja časničkih i dočasničkih činova (u daljnjem tekstu: časnika) u njihovu međusobnom odnosu, u odnosu spram udruge i spram drugih osoba koje nisu časnici.

Dostojanstvo časničkog statusa nalaže uzorno ponašanje u svakoj prigodi i na svakom mjestu. Časnik nikada i nigdje, u radnom, svečanom ili privatnom susretu s drugim časnicima, vojnicima ili civilima ne smije zaboraviti da njegov status nije samo izvorom posebnih prava, nego i posebnih odgovornosti i obveza. Štoviše, časniku je odgovornost i obveza na prvom mjestu, prije prava, osobnih interesa i probitka. Časnik je dužan sudjelovati u obrani svoje zemlje i svojega naroda, odgovoran je za ljude o kojima odlučuje i za nacionalna dobra kojima raspolaže. Odgovornost je to koja nikad ne prestaje, ni izlaskom iz vojne službe.

U pričuvi je časnik civilna osoba, ali time ne prestaje biti časnikom. Njega časnički status i nadalje obvezuje da čuva i obogaćuje svoje vojno znanje i vještine, jača borbeni duh i domoljublje, a civilni mu status omogućuje da uz to pridonosi demokratskom oblikovanju obrambenog sustava i općoj dobrobiti.

U tim je ciljevima i zadaćama najvažnija svrha udruživanja u Hrvatski časnički zbor. U njemu časnici ujedanjuju svoje snage, usmjeruju djelatnosti, uzajamno se pomažu i družu. Zajedničko djelovanje pretpostavlja primjenu odgovarajućih pravila i normi ponašanja. Časnik se ponaša primjereno statutarnim odredbama, ali i drugim pravilima i normama, koje su utemeljene upravo dostojanstvom njegova časničkog statusa. Njihovu kodifikaciju časnik smatra samo izvanjskim, javnim očitovanjem volje i sposobnosti da ih primjenjuje u svojem ponašanju. U tom poimanju časnici udruženi u Hrvatski časnički zbor usvojili su *Kodeks časti*, kojim se obvezuju na uzorno ponašanje:

- * da će poštovati Ustav Republike Hrvatske i na Ustavu utemeljene zakonske i druge propise koje donose tijela zakonodavne, izvršne i sudske vlasti izabrana demokratskim, slobodnim i poštenim izborima;

- * da će spriječavati bilo kakve privatne, ideološke, stranačke ili slične sporove u redovima časničke udruge. U tom se smislu ni službeni predstavnici Hrvatskog časničkog zbora ne smiju javnim istupima koristiti za bilo kakvo, otvoreno ili prikriveno, očitovanje svojih privatnih stranačkih opredjeljenja;
- * da će u svakoj prigodi poštovati časničku prisegu koju su dali hrvatskom narodu i domovini, Republici Hrvatskoj;
- * da će se striktno pridržavati svih normi međunarodnog ratnog i humanitarnog prava;
- * da će se u svakom susretu s predstavnicima državnih tijela obrane, oružanih snaga i časnika stranih zemalja ponašati primjereno nacionalnim interesima i ugledu naše države i oružanih snaga;
- * časnik nikada ne smije zaboraviti da javnost njegov status smatra ne samo izrazom osobnih vojničkih zasluga nego i simbolom nacionalnog dostojanstva. Časnika javnost vidi i doživljava kao predstavnika svoje nacionalne vojničke snage, tradicije i slave. Od njega očekuje i tomu primjereno ponašanje. Svojim djelovanjem i ponašanjem, odjećom, držanjem, govorom i gestama časnik treba biti uzorom koji bi svatko htio slijediti i oponašati. U tom smislu javnost od njega očekuje daleko više nego od civilnih sugrađana i vrlo kritički sudi o svakom znaku njezinim očekivanjima neprimjerena ponašanja;
- * nečasno ponašanje nespojivo je s dostojanstvom časničkog statusa. Od časnika se očekuje da ni drugima ne dopusti, ako je to u njegovoj moći, nečasno ponašanje. Časnik je obvezan u svakoj prigodi i na svakom mjestu braniti načela istine i pravde, poštenja i morala. U tom se smislu mora odlučno boriti protiv svake pojave korupcije i zlouporabe položaja za koju sazna, bez obzira na status počinitelja;
- * kad nosi časničku odoru, radnu ili svečanu, časnik mora striktno primijeniti pravila koja vrijede za časnike u djelatnoj službi. Njegova odora mora biti u besprijekornu stanju, u svim svojim dijelovima, a držanje i ponašanje dolično. Za stolom i u društvu se primjenjuje vojni protokol i civilna pravila lijepog ponašanja (bonton). Pijanstvo je u časničkoj odori nedopustivo. Ako se tko od časnika ne ponaša dolično, ostali su ga dužni diskretno na to upotvoriti i, ako je nužno, uz čuvanje njegova dostojanstva, udaljiti s javnog mjesta;

- * i kad je u civilnoj odjeći, časnik mora prikazati uzoran lik, držanje i ponašanje. Odjeća mora biti uredna i prikladna. Časnicima je neprimjereno nedolično ponašanje;
- * kao građanin svaki časnik ima pravo na javno djelovanje, na slobodu javne riječi o svemu što smatra važnim za zajednicu. Časnici moraju pri tom voditi računa da se njihova riječ, pogotovo o vojnim pitanjima nacionalne obrane, prima ozbiljnije nego ostalih građana. U tom smislu i svojim javnim riječima moraju pokazati visoku razinu odgovornosti, ne ulaziti u rasprave o temama koje ne poznaju i nastupom koji ruši ugled časnika i oružanih snaga. Časnik mora biti tolerantan i uljudan, svojim držanjem i ponašanjem pokazati da cijeni sugovornika i poštuje njegovo pravo da o istoj stvari misli drukčije. U svojem ponašanju i djelovanju mora izbjegavati raskorak između riječi i djela;
- * pravila propisana statutarnim odredbama Hrvatskog časničkog zbora određuju samo minimalnu mjeru poželjnog ponašanja časnika u odnosu spram udruge, njezinih tijela, ciljeva i zadataka. Od časnika se očekuje daleko više od toga. Član udruge mora biti lojalan svojoj organizaciji, zauzimati se za njezine ciljeve i za ispunjenje njezinih zadaća, vlastitim angažiranjem i poticanjem drugih članova. Pri tom se usmjeruje načelom da ne traži više prava nego što preuzima obveza, da drugima ne nameće što sam nije spreman učiniti, da ni od koga ne traži što sam nije u stanju dati;
- * kolektivno djelovanje putem udruge pretpostavlja suradnju, a suradnja pretpostavlja strpljivo usuglašavanje i usklađivanje pojedinačnih gledišta, zahtjeva i očekivanja. U tome časnici moraju pokazati najveće uzajamno uvažavanje, spremni mirno i pristojno saslušati argumente kojima sugovornik obrazlaže svoje mišljenje, braneći svoja stajališta bez nametljivosti i omalovažavanja. A zajednički dogovor treba smatrati obvezatnim za sve, bez obzira koja su stajališta imali prije toga. Kritika negativnih pojava u organizaciji časnika i ponašanja njezinih članova i nositelja čelnih funkcija pomaže uspješnijem djelovanju, ali kritika bez argumenata i optužba bez dokaza ne pridonosi dobrobiti udruge. Međusobno ogovaranje časnika, iz bilo kojih razloga, profesionalnih ili privatnih, smatra se nepristojnim;

- * u organizaciji časnika jednakopravnost i uzajamnost moraju biti vrhovna načela ponašanja. Svaki je časnik u susretu s drugim časnicima obvezan primijeniti pravila uljudnoga ponašanja, s pristojnim pozdravom i oslovljavanjem. Osim u prigodama kada se nose časničke odore, časnici u pričuvi oslovljavaju se prema pravilima civilnog komuniciranja, što znači s "gospodin" ili "gospođa" ispred prezimena, ili pak s akademskom titulom koja se smatra dijelom osobnog identiteta (npr. titula "doktor znanosti" po zakonu smatra se dijelom imena i prezimena). Kada su u vojnim odorama, časnici se oslovljavaju činovima;
- * međusobni odnosi hrvatskih časnika morali bi pokazati zbiljsku mjeru primjene *Kodeksom časti* propisanih pravila ponašanja. Nigdje drugdje se bolje ne može pokazati da *Kodeks časti* nije mrtvo slovo na papiru nego u međusobnim odnosima hrvatskih časnika, unutar Hrvatskog časničkog zbora i izvan njega. Hrvatski se časnički zbor mora u svakoj prigodi pokazati kao udruga časnih ljudi, u kojoj *Kodeks časti* nije tek normativna projekcija poželjnog ponašanja, nego slika stvarnog ponašanja svakog njezinog člana. Ako tko nema snage u svakoj prigodi primijeniti ova pravila, drugi bi mu morali pomoći;
- * časnici moraju biti jedan drugomu potpora i pouzdan oslonac ne samo u ostvarivanju statusnih potreba i vojničkih ciljeva nego također u rizičnim trenucima osobnog života i društvene sudbine. Čast i dostojanstvo svakog časnika zajednička je briga svih časnika. Časniku kojemu je čast i dostojanstvo ugroženo bez njegove osobne krivnje, ostali su časnici dužni pomoći. Ne treba zaboraviti da smo narašaj časnika proizašao iz Domovinskog rata, u kojem je većina pretrpjela ozljede, ako ne vanjske, onda unutarnje, ako ne fizičke, onda psihičke. Hrvatski časnici dostojanstveno nose svoje rane, ali nekima su one preteške. Takvima treba pomoći. Svaki je časnik dužan drugom pomoći, načinom koji mu je dostupan;
- * dužnost je svakog člana Hrvatskog časničkog zbora sudjelovati u odavanju počasti i njegovanju uspomene na poginule vojnike i časnike u Domovinskom ratu, a obiteljima poginulih i invalidima pružati odgovarajuću pomoć i potporu.

Ovaj Kodeks časti članova Hrvatskog časničkog zbora (pročišćeni tekst) usvojili su izaslanici na VI. Saboru Hrvatskog časničkog zbora - zajednice udruga održanom u Zagrebu 27. svibnja 2006. godine.

Član Hrvatskog časničkog zbora koji prekrši ovaj Kodeks časti podliježe stegovnom postupku pred mjerodavnim sudom časti.

Zagreb, 27. svibnja 2006. godine

**PREDSJEDNIK
HRVATSKOGA ČASNIČKOG ZBORA**

Rozarijo Rozga

Božerni brigadir u mirovini

